

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Tyende-Loven, stadsfæstet den 10de
Mai 1854 ... og Lov om nogle Ændringer i
Tyendeloven ... samt Lov om gift Kvindes
Raadighed over, hvad hun erhverver ved
selvstændig Virksomhed.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : V. Pio's Forlag, 1883

Fysiske størrelse | Physical extent:

32 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Tynda = Loran.
1883.

8. - 330.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021273105

Tyende-Loven,

stadfæstet den 10de Mai 1854,

til Veiledning for Menigmand inddelt i Capitler med
passende Overskrift, samt Oversigt over Paragrapherne
og Indholdsregister,

og

L o v

om nogle

Ændringer i Tyendeloven

af 10de Mai 1854, § 59,

stadfæstet den 29de Marts 1867;

samt

L o v

om

gift Kvindes Raadighed

over, hvad hun erhverver ved selvstændig Virksomhed.

Pris: 20 Dre.

Kjøbenhavn.

B. Pio's Forlag.

Sally B. Salomons Tryk.

1883.

I n d h o l d.

	Side
Capitel I. Bortfæstning af Tyende.	
Hvem kan bortfæste Tyendet § 1. Om Fæstemænd §§ 2—4	3.
Tjenesteophydelse ved Kirkefæstning § 5. Fæstepenge § 6. Løn § 7	4.
Tjenestetidens Varighed §§ 8—10	5.
Capitel II. Tyendeforholdets Begyndelse.	
Stiftetid § 11. Naar Tyendeforholdet begynder § 12.	5.
Følger af Huusbondens Bægning ved at modtage Tyendet § 13	6.
Huusbondens Flytnings Indflydelse paa det ikke begyndte Tyende- forhold § 14	6.
Naar behøver Huusbonden ikke at modtage Tyendet § 15	6.
Følger af, at Tyendet ikke kommer i Tjeneste i rette Tid §§ 16—19	7.
Følger for Huusbonden af at beholde Tyendet tilbage over Tiden § 20	8.
Naar Tyendet kan undlade at gaae i Tjeneste § 21	9.
Capitel III. Tyendeforholdets Bestaaen.	
Tyendets Forpligtelse til at arbejde i Tjenesten §§ 22—24	9.
Tyendets Erftamingspligt § 25. Straf for Tyendets Ulydighed § 26	10.
Huustugt § 27. Det fængslede Tyende mister Løn for Fængselstiden § 28	10.
Naar er Lønnen forfalden § 29. Huusbonden kan ikke sætte en Anden i sit Sted § 30. Om Tyendets Sygdom §§ 31—36	11.
Capitel IV. Tyendeforholdets Ophever.	
Tyendets Død § 37. Huusbondens Død § 38	13.
Tyendecontractens Fornæelse § 39. Opsigelsestiden § 40	14.
Naar Tyendet kan affædiges uden Opsigelse § 41	14.
Følger af Affædigelse efter § 41 § 42	16.
Naar Tyendet kan forlade Tjenesten uden Opsigelse § 43	16.
Følger af, at Tyendet forlader Tjenesten efter § 43, § 44	17.
Naar Huusbonden skal belæse Tyendets Tilbagerejse § 45	18.
Ulovlig Bortviisning af Tjenesten § 46	18.
Ulovlig Bortgang af Tjenesten § 47	18.
Capitel V. Hvorledes Tyendet kommer til sin tilgodehavende Løn m. m.	
Tyendets Fortrinnsret for Løn § 48	18.
Tyendets Udpantningsret for Løn § 49	19.
Tyendet betaler ikke Fogden for Udlæg § 50	19.
Capitel VI. Om Studsmaalsbøger.	
Tyendet skal have Studsmaalsbøger § 51. Bogens Indretning § 52.	19.
Hvor Bøgerne faaes § 53	20.
Naar anskaffes de §§ 54—56	20.
Forholdsregler, naar en Studsmaalsbog er forkommen § 57	21.
Huusbondens Forhold med Hensyn til Studsmaalsbogen §§ 58—59	22.
Studsmaalsbogens Paategning af Dyrigheden, naar Tyendet for- andrer Opholdssted § 60	22.
Straf for Forsømmelser med Studsmaalsbogen §§ 61—62	23.
Straf for Forvanskning af Studsmaalsbogen § 63	24.
Capitel VII. Om Rettergang i Tyendesager. § 64.	24.
Capitel VIII. Om Fortligsmægling i Tyendesager.	
Hvem skal mægle §§ 65—66	25.
Protokoller til Mæglingen § 67	26.
Hvilke Sager skulle mægles § 68.	27.
Fremgangsmaaden ved Mæglingen §§ 69—72	27.
Mæglingens Virkning §§ 73—74.	28.
Ufkomplet Papir ved Mæglingen § 75.	29.
Gebhører ved samme § 76	29.
Capitel IX. Almindelige Bestemmelser.	
Eldre Love ophæves § 77	30.
For hvad Sted og hvilken Tid Loven gjælder § 78	31.
Lov om nogle Undringer i Tyendelovens § 59	31.
Lov om gift Kvindes Raadighed over, hvad hun erhverver ved selvstændig Virksomhed.	32.

Tyendeloven,

stadfæstet af
Kong Frederik den Syvende
den 10de Mai 1854.

Capitel I.

Bortfæstning af Tyende.

Hvem kan bortfæste Tyendet.

§ 1. Den, der har fyldt sit 18de Aar, kan gyldigen bortfæste sig som Tyende. Paa yngre Personers Begne skeer saavel Indgaaelse som Opsigelse af Tyendeforholdet af Forældre eller andre Foresatte, der dog kunne bemyndige den Paagjældende til selv at gjøre dette. En for en Umyndig indgaaet Tyendecontract kan ikke være forbindende for Tyendet længere, end at det, efter at have opnaaet en Alder af 18 Aar, kan med sædvanligt Varsel (§ 40) opsiges Tjenesten til den første almindelige Skiftetid (§ 11).

Om Fæstemænd.

Hvem er Fæstemand.

§ 2. Bevilling til at være Fæstemand kan meddeles af Dyrigheden paa ethvert Sted, hvor der viser sig Trang til at have en Fæstemand. I Kjøbenhavn kan Ingen drive Forretning som Fæstemand uden en saadan Bevilling. Dyrigheden fastsætter en passende Betaling, som den af samme beskikkede Fæstemand maa tage for sine Forretninger, og meddeler ham de fornødne Forholdsregler.

Fæstemandens Pligter og Ansvar.

§ 3. En Fæstemand skal troligen meddele dem, som ved hans Medvirkning ville antage et Tjende, hvad han veed om dets Brugbarhed og andre Egenffaber.

Unbefaler han som brugbart eller tilforladeligt et Tjende, om hvilket han veed, at det har viist sig udueligt eller er fundet i Utrofskab, skal han, foruden at erstatte den Skade, som Huusbonden derved lider, bøde fra 5 til 20 Rdl., og kan efter Omstændighederne, hvis han har Bevilling som Fæstemand, dømmes til at have denne forbrudt, hvilken sidste Følge altid indtræder, naar han anden Gang findes skyldig i samme Brøde.

§ 4. Forleder en Fæstemand et Tjende til at forlade dets Tjeneste for at antage en anden, skal han straffes paa samme Maade, som er bestemt i § 3.

Tjenesteophydelse ved Kirkestævne.

§ 5. Dnsfer Nogen sin Tjeneste som Tjende opbudt ved Kirkestævne paa Landet, skal Sognefogden foretage saadan Ophydelse uden Betaling.

Fæstepenge.

§ 6. En affluttet Overeenskomst om Tjenesteforhold er bindende for enhver af Parterne, uden Hensyn til, om Fæstepenge ere givne eller ikke. Ere Fæstepenge givne, afdrages de ikke i Lønnen, medmindre anderledes er vedtaget.

Løn.

§ 7. Størrelsen og Beskaffenheden af den Løn og andet Bederlag, som Tjendet skal have for sin Tjeneste, beroer ganske paa Overeenskomst. Er derom Intet vedtaget mellem Parterne, da skal Tjendet have et saadant Bederlag, som paa det Sted, hvor Tjenesten udføres, er almindeligt

for et Tyende i lignende Stilling. Hvad i saa Henseende er Regel, afgjøres af Politivrigheden.

Tjenestetidens Varighed.

§ 8. Den visse Personer af Bondestanden hidtil paa hvilende særegne Forpligtelse til at tage fast Tjeneste bortfalder for Fremtiden. Tjenestetidens Varighed beroer paa Overenskomst; dog skal det, naar Contracten er indgaaet paa flere Aar, eller under saadanne Betingelser, at Tyendet derefter kan blive bundet paa flere Aar, staae i Tyendets Magt, imod at betale Huusbonden Saameget, som Lønnen udgjør for et halvt Aar, at opsigte Tjenesten med $\frac{1}{2}$ Aars Barsel til en af de almindelige Skiftetider.

§ 9. Er ingen vis Tjenestetid vedtagen, ansees Tyendeforholdet stiftet saaledes, at det med 3 Maaneders Opsigelsesfrist kan hæves til en af de almindelige Skiftetider.

§ 10. En Overenskomst om Tjeneste for kortere Tid end 1 Aaaned, uden at Forlængelse, naar Opsigelse undlades, skal indtræde, henregnes ikke til Tyendecontracter.

Capitel II.

Tyendeforholdets Begyndelse.

Skiftetid.

§ 11. Skiftetid for Tyende, der tage Tjeneste halvaarsviis eller paa længere Tid, er, naar ei anderledes vedtages, hvert Aars 1ste Mai og 1ste November.

Naar Tyendeforholdet begynder.

§ 12. Til den vedtagne Tid er Tyendet pligtigt at begive sig i Tjeneste og Huusbonden pligtig at modtage samme, og ingen af Parterne kan frigjøre sig fra denne Forpligtelse ved at tilbagebetale eller overlade Fæstepengene. Hvad ovenfor og iøvrigt i denne Lov er sagt om Huusbond, gjælder om Enhver, som holder Tyende.

Følger af Huusbondens Bægning ved at modtage
Tjendet.

§ 13. Bægrer Huusbonden sig uden lovlig Grund ved at modtage Tjendet i sin Tjeneste til aftalt Tid, kan Tjendet beholde Fæstepengene, som maatte være givne, og desuden fordre Løn for den vedtagne Tjenestetid, dog ikke over $\frac{1}{2}$ Aar, og Kostpenge ligeledes for den vedtagne Tjenestetid, dog ikke over 8 Uger. Kostpengene bestemmes, naar deres Størrelse ikke er vedtagen, efter Billighed og hvert Steds Skik og Brug, fra 16 til 32 Sk. Rigmønt om Dagen.

Huusbondens Flytnings Indflydelse paa det ikke begyndte Tjendeforhold.

§ 14. Flytter Huusbonden, efter at have fæstet et Tjende og før Tjenestetidens Begyndelse, længere end 1 Måned bort fra det Sted, hvor Tjenesten efter Aftalen med Tjendet forudsættes at skulle tiltrædes, er Tjendet ikke pligtigt at overtage Tjenesten og har Ret til at beholde Fæstepengene. Er Huusbonden flyttet til Færøerne, Island, de danske Colonier eller Udlandet, kan Tjendet endvidere fordre Løn for den vedtagne Tjenestetid, dog ikke for mere end $\frac{1}{2}$ Aar. Hvis Tjendet ikke 4 Uger før Tjenestens Tiltrædelsestid er underrettet om sidstnævnte Flytning, tilkommer det endvidere Kostpenge efter § 13 for den vedtagne Tjenestetid, dog ikke over 8 Uger.

Naar et Tjende gaaer i Tjenesten, uagtet Huusbonden er flyttet fra det Sted, hvor den skulde tiltrædes, skal Huusbonden betale de Tjendet derved forarsagede Flytningsomkostninger.

Naar behøver Huusbonden ikke at modtage Tjendet.

§ 15. Huusbonden kan af følgende Grunde nægte at

modtage et fæstet Tyende, medmindre han allerede ved Antagelsen har kjendt Grunden:

- 1) naar det har været hensat til Strafarbeide, eller har begaaet Tyveri, Bedrageri eller anden i den offentlige Mening vanærende Forbrydelse;
- 2) naar det i sin seneste Tjeneste har gjort sig skyldigt i Fornærmelser i Gjærning imod Huusbonden eller de til hans Familie hørende Personer;
- 3) naar der er Børn i Huset, og Tyendet i en foregaaende Tjeneste har forledet Husets Børn til slette Handlinger;
- 4) naar det mangler de Færdigheder, der ved dets Antagelse bleve forlangte, og som det udtrykkelig har angivet at besidde;
- 5) naar det har nogen smitsom eller væmmelig Sygdom;
- 6) naar det formedelst Sygdom eller Legemsffade er uskikket til at udføre sit Arbeide, eller naar et ugift Tyende er frugtsommeligt;
- 7) naar det ved sin Antagelse har skuffet Huusbonden med falsk Studsmaal.

Huusbonden har i saadanne Tilfælde Intet at betale Tyendet og kan forlange de givne Fæstepenge tilbagebetalte.

Følger af, at Tyendet ikke kommer i Tjeneste i rette Tid.

Naar skal Huusbonden modtage det.

§ 16. Kommer Tyendet ikke i Tjeneste den fastsatte Dag, er Huusbonden berettiget til at antage et andet Tyende. Indfinder imidlertid det udeblevne Tyende sig i Løbet af næste Dag, eller, hvis Udeblivelsen ikke kan tilregnes det, og Contracten er indgaaet paa et halvt Aar eller længere Tid, inden Forløb af 8 Dage, og i begge Tilfælde intet andet Tyende i dets Sted endnu er antaget, er Huusbonden pligtig at modtage det. Indfinder det sig først

fenere i Tjenesten, beroer det paa Huusbonden, om han vil modtage det eller ikke.

§ 17. Et Tjende, der kommer for seent i Tjenesten, men dog modtages i denne, taber Næst til saa stor Deel af Løn og Kostpenge, som svarer til den Tid, i hvilken det er udeblevet, og skal desuden, hvis Udeblivelsen kan tilregnes det, bøde for hver Dag af samme $\frac{1}{2}$ Rdl. til Politikassen, hvilke Bøder kunne indeholdes i Lønnen.

Naar han ikke modtager det.

§ 18. Det Tjende, som uden at være hindret ved Sygdom eller anden lovlige Undskyldning ikke indfinder sig i Tjenesten i rette Tid, skal, naar Huusbonden af den Grund lovligen vægrer sig ved at modtage det, eller det aldeles udebliver, tilbagebetale Fæstepengene, erlægge til Huusbonden saa Meget, som den betingede Løn udgjør for Halvdelen af den vedtagne Tjenestetid, dog ingensinde for længere Tid end et halvt Aar, og bøde fra 2 til 20 Rdl. Kun under særdeles formildende Omstændigheder maae de Bøder, som idømmes Tjendet, være mindre end halvt mod det Beløb, der forbrydes til Huusbonden.

Tjendet er uden Brøde.

§ 19. Bliver et Tjende uden egen Brøde ude af Stand til at tiltræde Tjenesten, da er det kun pligtigt at tilbagebetale Fæstepengene.

Følger for Huusbonden af at beholde Tjendet tilbage over Tiden.

§ 20. Holder en Huusbond ulovligen et Tjende tilbage i Tjenesten efter Skiftetiden, skal han, saafremt andre Love ikke efter Gjerningens Bestaaffenhed medføre større Straf, bøde fra 5 til 50 Rdl. og give Erstatning for den Skade, som derved forarsages. Hindrer han Tjendet fra at komme i rette Tid i en anden Tjeneste, som det har

paataget sig, og denne derved tabes, skal han til Tyendet betale, foruden Beløbet af tilbagebetalte Fæstepenge, saa Meget, som Tyendet, hvis det var blevet bortviist fra den paatagne Tjeneste, skulde have i Løn og Kostpenge efter Bestemmelsen i § 13, og til den anden Huusbond, der havde fæstet Tyendet, erlægge halvt saa Meget, som den af ham tillsagte Løn udgjør for den vedtagne Tjenestetid, dog ingenfinde mere, end Lønnen beløber for et halvt Aar.

Naar Tyendet kan undlade at gaae i Tjeneste.

§ 21. Kan Tyendet bevise, at Huusbonden i det sidste Halvaar, førend Tyendet skal tiltræde Tjenesten, har mishandlet eller fultet sit Tyende eller søgt at forlede det til forbryderiske eller usædelige Handlinger, kan Tyendet, dersom det derom var uvidende paa den Tid, da det paatog sig Tjenesten, ikke tilpligtes at gaae i denne, men det skal dog, hvis det udebliver, tilbagebetale de modtagne Fæstepenge.

Capitel III.

Tyendeforholdets Bestaaen.

Tyendets Forpligtelse til at arbejde i Tjenesten.

§ 22. Om et Tyende endog har ladet sig fæste til en vis Art af Tjeneste, skal det dog være pligtigt at deeltage i anden til dets Stilling og Eoner passende Gjerning, som Omstændighederne kunne fordre, navnlig naar de, der skulde have udført samme, ved Sygdom eller andet Forfald ere for en Tid forhindrede deri, ligesom det i Almindelighed efter Eone bør fremme Huusvæsenets Bedste. Ethvert Tyende maa underkaste sig den huuslige Orden hos Huusbonden.

§ 23. Uden Huusbondens Samtykke er Tyendet ikke beføiet til at lade sin Tjeneste udføre af Andre.

§ 24. Heller ikke maa Tyendet uden Huusbondens Tilladelse forlade Huset i egne Anliggender, eller blive borte længere end tilladt.

Tyendets Erstatningspligt.

§ 25. Al den Skade, som Tyendet paafører Huusbonden af Forsæt, Uagtsomhed eller Mangel paa nogen særegen Art af Dugtighed, der udkræves til bestemte Forretninger, hvortil Tyendet har ladet sig antage, skal det erstatte, og Erstatningen kan af Huusbonden indeholdes i Lønnen.

Straf for Tyendets Ulydighed m. m.

§ 26. For Ulydighed mod Huusbonden eller den, som paa Huusbondens Vegne kan befale over Tyendet, skal dette bøde fra 1—10 Rdl. For Trods og for Opsætsighed skal Tyendet dømmes enten til lige Bøder eller til simpelt Fængsel eller Fængsel paa Band og Brød i indtil 5 Dage. For fornærmelige Uttringer anvendes de samme Straffe, og for Modstand eller Fornærmelse i Gjerning, Fængsel paa Band og Brød fra 5 til 20 Dage, forsaavidt der ikke efter andre Love er forskyldt en større Straf.

Huustugt.

§ 27. Huustugt er det mandlige Tyende underkastet, indtil det bliver 18 Aar, og det kvindelige Tyende, indtil det bliver 16 Aar gammelt. Naar Huustugt anvendes paa et saadant Tyende for de i § 26 nævnte Forseelser, bortfalde de sammesteds fastsatte Straffe.

Det fængslede Tyende mister Løn for Fængselstiden.

§ 28. Kommer Tyendet i Fængsel, uden at Saadant kan lægges Huusbonden til Last, og dets Tjeneste ikke strax ophører, taber det Fordring paa Løn for den Tid, Fængslingen varer

Naar er Lønnen forfalden.

§ 29. Huusbonden er pligtig at betale Tyendet Løn paa de Tider, som i saa Henseende mellem dem ere vedtagne. Har ingen Aftale fundet Sted angaaende Betalings-tiden, forfalder Lønnen til Betaling for det Tyende, der er fæstet halvaarsviis eller paa længere Tid, til de almindelige Skiftetider, hvergang for det sidstforløbne Halvaar, og for et Tyende, som er fæstet paa kortere Tid, ved Enden saavel af den oprindelig vedtagne som af den ved Contractens Fornælse senere af Tyendet paatagne Tjenestetid.

Huusbonden kan ikke sætte en Anden i sit Sted.

§ 30. Huusbonden kan ikke ved nogen contractmæssig Overdragelse, uden Tyendets Samtykke, give det en anden Huusbond.

Om Tyendets Sygdom.

Er Huusbonden Skyld deri.

§ 31. Paaføres Tyendet en Legemsffade eller en anden Sygdom som Følge af utilbørligt Forhold fra Huusbondens Side, saasom naar han paalægger det overanstrengende eller noget med særegen Fare forbundet usædvanligt Arbeide, bør han bekoste Helbredelsen og kan desuden tilpligtes at give Tyendet en billig Erstatning for det Næringsstab, som det lider, efter at Tjenesten er ophørt. Derhos bør han efter Omstændighederne straffes med Bøder fra 5 til 100 Rdl. eller med simpelt Fængsel i indtil 4 Uger, saafremt han ikke efter andre Lovbestemmelser har forskyldt en større Straf.

Selvfor skyldt

§ 32. Paadrager Tyendet sig en Sygdom ved eget utilbørligt Forhold, maa det selv afholde de med Helbredelsen forbundne særegne Omkostninger, og Huusbond-

den kan, forsaavidt han ikke, naar han dertil er berettiget, strax affbediger det (§ 41 Nr. 11), indeholde dets Løn for den Tid, det er utjensdygtigt.

Tilfældig.

§ 33. Dersom Tyendet ellers bliver sygt i Tjenestetiden, skal Huusbonden vel betale det tilfagte Bederlag, indtil Tjenesten efter Opsigelsen eller af anden lovlig Grund ophører, men Tyendet maa selv udrede Lægeløn og bære de til Lægemidler, særdeles Pleie og andre paa Helbredelsen anvendte Omkostninger.

Det kan ikke vedtages, at Tyendeforholdet strax ophæves paa Grund af Sygdom.

§ 34. En Overenskomst mellem Huusbond og Tyende om, at Tjenesten skal ophøre, saasnart Tyendet maatte blive hjemløst af Sygdom, er ikke verbindende for Tyendet, og dersom et sygt Tyende enten ifølge slig Betingelse eller efter en under Sygdommen indgaaet Overenskomst hæver Tyendeforholdet, frigjøres Huusbonden heller ikke i Forhold til Fattigvæsenet, som Tyendet maatte falde til Byrde, for de i denne Lov grundede Forpligtelser mod Tyendet.

Tyendets Indlæggelse i Sygehuus.

§ 35. Et sygt Tyende kan ikke modsætte sig at indlægges i et offentligt Sygehuus.

Huusbonden maa ikke paa egen Haand flytte det syge Tyende.

§ 36. Bliver et Tyende sygt og sengeliggende eller angrebet af smitsom Sygdom, maa dets Flytning ikke finde Sted, om end Fardag er kommen, eller Tjenesten paa anden Maade er ophørt, førend i Kjøbstæderne en Læge og paa Landet enten en Læge, eller, hvor en saadan ikke er tilfaldt, Sognefogden eller en Sogneforstander, erklærer at formene, at Flytningen kan skee uden Fare for Tyendets

Helbredelse eller for Smittes Udbredelse. Hvis Huusbonden, overtrædende denne Forskrift, skaffer den Syge ud af Huset, skal han straffes paa samme Maade, som i § 31 er bestemt, og desuden bære alle Omkostninger ved den Syges Pleie og Helbredelse.

Capitel IV.

Tjendeforholdets Ophør.

Tjendets Død.

§ 37. Døer et Tjende, have Arvingerne kun Fordring paa en saadan Deel af Lønnen, som kan ansees fortjent, indtil Tjendet ved Sygdom blev sat ud af Stand til at forrette sin Tjeneste.

Begravelsesomkostningerne er Huusbonden ei pligtig at betale.

Huusbondens Død.

§ 38. Døer Huusbonden, forfættes Tjendeforholdet med hans Enke eller Bo, saaledes som det var stiftet med den Afdøde. Dog ansees Tjendeforholdet kun som stiftet i det Længste for et Aar, om end Contracten maatte være indgaaet for et længere Tidsrum. Dnske imidlertid de Bedkommende, at Tjendet skal fratræde Tjenesten tidligere, end denne ellers vilde være ophørt, da ere de berettigede til at forlange Saadant, naar de tilkjendegive deres Bestemmelse derom inden 1 Maaned efter Dødsdagen og betale Tjendet, foruden den til Fratrædelsesdagen fortjente Løn, deels Løn for saa langt et Tidsrum, som Tjendeforholdet var stiftet paa, dog ingensinde mere end til første almindelige Fardag, som indtræffer 3 Maaneder efter Dødsdagen, deels Kostpenge for samme Tidsrum, dog ingensinde mere end for 8 Uger efter Fratrædelsen.

Tjendecontractens Fornøelse.

§ 39. En indgaaet Tjendecontract ansees, saalænge lovlig Opsigelse ikke er skeet fra nogen af Siderne, fornyet paa ligesaa lang Tid, som oprindeligen var fastsat, dog i det Længste paa 1 Aar, medmindre Parterne i nogen af disse Henseender have aftalt anderledes.

Opsigelsestiden.

§ 40. Opsigelse bør, naar Tjendeforholdet er stiftet halvaarsviis eller for længere Tid, og ingen særlig Opsigelsestid er bestemt, skee med 3 Maanedes Varsel. For saavidt de almindelige Skiftetider ere vedtagne, kan den senest foregaae den 1ste Februar og 1ste August. Er Tjenesteforholdet stiftet maanedsviis, er Formodning for, at Tjenesten kan opsiges med 14 Dages Varsel til den 1ste i enhver følgende Maaned.

Naar Tjendet kan afskediges uden Opsigelse.

§ 41. Uden Opsigelse kan Huusbonden strax afskedige Tjendet:

- 1) naar det begaaer Bedrageri, Tyveri eller nogen anden i den offentlige Mening vanærende Forbrydelse, eller tidligere har forset sig paa saadan Maade;
- 2) naar det har været henfat til Strafarbejde;
- 3) naar det fængsles paa længere Tid end 8 Dage, uden at Saadant kan lægges Huusbonden til Last;
- 4) naar det tillader sig Haandgribeligheder eller grove, fornærmelige Uttringer imod Huusbonden, hans Familie eller Nogen, der paa hans Vegne har at befale over Tjendet, saavelsom og naar det i sin seneste Tjeneste har gjort sig skyldigt i Fornærmelse i Gjerning imod Huusbonden eller de til hans Familie hørende Personer;

- 5) naar det nægter at adlyde Huusbonden eller Nogen, som paa hans Vegne har at befale over Tyendet, eller viser vedvarende Skjodesløshed i sine Pligters Opfyldelse;
- 6) naar det forfører Husets Børn til slette Handlinger, eller tidligere har gjort sig skyldigt i saadant Forhold, saavel som og naar det ved slet Behandling eller Skjodesløshed udsætter dem for øiensynlig Fare;
- 7) naar det mishandler Creature, som det skal passe;
- 8) naar det af Ondskab beskadiger Huusbondens Eien-
dom;
- 9) naar det viser særdeles stor eller gjentagen Ufor-
sigtighed med Lys eller Ild, eller ved sin Skjodes-
løshed endog forarsager Brand;
- 10) naar det mangler de Færdigheder, der ved dets
Antagelse bleve forlangte, og som det udtrykkeligen
har angivet at besidde;
- 11) naar det ved Tjenestens Tiltrædelse har nogen smit-
som eller væmmelig Sygdom, eller i Tjenesten ved
Usædelighed paadrager sig en saadan;
- 12) naar det gjør sig skyldigt i utugtigt Forhold med
nogen anden til Huusstanden hørende Person;
- 13) naar et ugift Tyende er frugtsommeligt;
- 14) naar et Tyende, Advarsler uagtet, gjentagne Gange
befindes drukkent;
- 15) naar det ved Uforligelighed med Medtjenende for-
styrer Husets Fred og Orden, og Advarsler i saa
Henseende have viist sig frugtesløse;
- 16) naar det ved sin Antagelse har skuffet Huusbonden
med falsk Studsmaal;
- 17) naar et Tyende indkaldes til Krigstjeneste, dog at

dette er for mere end 6 Uger, saafremt Tyendet tjener halvaarsviis eller paa længere Tid.

Forfaavidt nogen Omstændighed, som har fundet Sted, førend Tyendet tiltraadte Tjenesten, efter det Ovenanførte berettiger Huusbonden til at bortvise Tyendet, bortfalder saadan Ret, dersom Huusbonden var bekendt med sliig Omstændighed, dengang han modtog Tyendet, eller han, hvis den omhandlede Omstændighed først senere bliver ham bekendt, ikke strax benytter sin Ret til inden en passende kort Frist at stille sig ved det.

Følger af Afstedigelse efter § 41.

§ 42. Naar Tyendet affediges af nogen af de i § 41 nævnte Grunde, kan det kun fordre Løn og andet betinget Bederlag i Forhold til den Tid, hvori det har tjent. Det kan derhos ansees med de Straffe, som det efter de foregaaende Bestemmelser i denne Lov eller den øvrige Lovgivning ved sit Forhold maatte have forskyldt, samt paalægges at udrede den i § 25 omhandlede Erstatning.

Bliver et Tyende indkaldt til Krigstjeneste, uden at Huusbonden derved efter Bestemmelsen i § 41 Nr. 17 bliver berettiget til at affedige det, kan han dog afdrage i det tilfagte Bederlag en forholdsmæssig Deel for den Tid, Tyendet er fraværende.

Naar Tyendet kan forlade Tjenesten uden Opsigelse.

§ 43. Uden Opsigelse kan Tyendet strax forlade Tjenesten:

- 1) naar Huusbonden mishandler det;
- 2) naar han søger at forlede det til forbryderiske eller usædelige Handlinger, eller, dersom andre til Huusstanden hørende Personer forsee sig paa saadan Maade, ikke efter dets Klage tager det i behørig Beskyttelse;

- 3) naar han, hvis Tjendet skal have sin Underholdning hos Huusbonden, vedblivende yder det flet eller utilstrækkelig Koft;
- 4) naar han groveligen frænker dets gode Navn og Rygte ved ugrundede Bestyldninger;
- 5) naar Tjendet ikke har kunnet erholde sin Løn eller betingede Koftpenge betalte til rette Tid;
- 6) naar Huusbonden opgiver sin hidtil havende Bolig og flytter over 1 Meil bort fra samme, eller han, uden at opgive sin hidtil havende Bolig, flytter over 3 Mile bort.

Følger af, at Tjendet forlader Tjenesten efter § 43.

§ 44. Forlader Tjendet Tjenesten af nogen af de i § 43 under Nr. 1, 2 og 3 nævnte Grunde, skal det have Løn indtil den Dag, hvortil Opsigelse enten forud er givet, eller kunde være givet paa den Tid, da Tjendet berettiges til at forlade Tjenesten, dog i det længste indtil første almindelige Fardag, som indtræffer 3 Maanedes efter bemeldte Tid. Derhos skal Tjendet have Koftpenge for samme Tidsrum, dog i det længste for 8 Uger, efterat Tjenesten er fratrudd. Koftpengene bestemmes efter Reglerne i § 13. Herved bortfalder ikke det Ansvar, som Huusbonden forøvrigt ved sit Forhold kan have paadraget sig.

Forlades Tjenesten af de i § 43 under Nr. 4, 5 og 6 anførte Aarsager, har Tjendet kun Ret til Løn og betingede Koftpenge i Forhold til den Tid, hvori det har tjent. Dog hvis Huusbonden flytter til Færøerne, Island, de danske Colonier eller Udlandet, har Tjendet den samme Ret, som naar det forlader Tjenesten af de i § 43 under Nr. 1, 2 og 3 nævnte Grunde.

Naar Huusbonden skal betale Tjendets Tilbagereise.

§ 45. Flytter Tjendet med Huusbonden over en Miil bort fra det Sted, hvor Tjenesten er tiltraadt, skal Huusbonden, naar ei anderledes vedtages, bekoste dets Tilbagereise ved Tjenestens Ophor.

Ulovlig Bortviisning af Tjenesten.

§ 46. Den Huusbond, der uden lovlig Grund bortviser et Tjende fra sin Tjeneste før Tjenestetidens Udløb, skal betale det Løn indtil den Dag, hvortil Opsigelse enten forud er givet, eller kunde være givet paa den Dag, da Tjendet bortvises, dog i det Længste indtil første almindelige Fardag, som indtræffer 3 Maaneder efter bemeldte Dag. Derhos skal han betale Kostpenge for samme Tidsrum, dog i det Længste for 8 Uger, efterat Tjenesten er frattraadt. Kostpengenes Størrelse bestemmes efter Reglen i § 13.

Ulovlig Bortgang af Tjenesten.

§ 47. Det Tjende, som uden lovlig Grund forlader Tjenesten før Tjenestetidens Udløb, forbrøder ei alene den fra sidste Fardag fortjente Løn, men skal ogsaa betale Huusbonden halvt saa Meget, som Lønnen udgjør for den vedtagne Tjenestetid, dog ingensinde mere end Løn for et halvt Aar, og endvidere bøde fra 2 til 20 Rdl. Ved den nærmere Bestemmelse af disse Bøder kommer den i Slutningen af § 18 indeholdte Regel til Anvendelse.

Capitel V.

Hvorledes Tjendet kommer til sin tilgodehavende Løn m. m.

Tjendets Fortrinsret for Løn.

§ 48. For tilgodehavende Løn og Kostpenge, dog ikke for længere Tid end et Aar, nyder Tjendet Fortrinsret

i Huusbondens Fallitbo efter Bestemmelsen i Lovens 5—14—37.

Et Tjende hos en Fæstebonde skal for sidste halve Aars Løn og Kostpenge have Fortrinsret fremfor Jorddrottens Krav hos Fæsteren. Søger Jorddrotten Udlæg ved Fogden for dette Krav, skal Fogden paasee, at Fæstebondens Tjende først fyldestgjøres for anførte halve Aars Løn og Kostpenge. Skeer dette ikke, da skal det Jorddrotten givne Udlæg ikke være Tjendet hinderligt i at søge Fyldestgjørelse i det Jorddrotten udlagte Gods, saalænge dette endnu er i Jorddrottens eller Fæstebondens Besiddelse.

Tjendets Udpantningsret for Løn.

§ 49. For et Aars Løn og Kostpenge, som dog ikke maae angaae nogen ældre Tid end Aaret indtil den sidstforløbne almindelige Fardag, kan Tjendet lade foretage Udpantning hos Huusbonden, forsaavidt denne ikke gjør Indsigelser mod Fordringen.

Tjendet betaler ikke Fogden for Udlæg.

§ 50. Fogden, som gjør Udlæg for et Tjendes tilgodehavende Løn og Kostpenge hos Huusbonden, kan ikke fordre nogen Betaling for Forretningen, med mindre samme kan erholdes hos Huusbonden, efterat Tjendet er fyldestgjort for sin Fordring.

Capitel VI.

Om Studsmaalsbøger.

Tjendet skal have Studsmaalsbøger.

§ 51. Ethvert Tjende bør være forsynet med en Studsmaalsbog.

Bogens Indretning.

§ 52. Denne Bog bør bestaae af 3 Ark Striopapir,

det første stemplet til Taxten efter 4de Klasse Nr. 2*), samt være gjennemdragen og indbunden. Foran i Bogen, dog ei paa første Side, skal findes et Uddrag af Lovbestemmelserne om Studsmaalsbøger. Forinden en saadan Bog maa bruges, forsynes den i Kjøbenhavn og i de øvrige Kjøbstæder med Politiovrighedens, men paa Landet med Sognepræstens Segl, der sættes paa den Lidse, som er dragen gjennem Bogen. Denne Embedsmand anfører derhos paa Bogens første Side, hvor Stemplet findes, under sit Navn og under Angivelse af Datum: „Studsmaalsbog for N. N. i N. N.“ (hvorved paa Landet benævnes Byen, Sognet og Amtet).

Hvor Bøgerne faaes.

§ 53. Der skal af Justitsministeren sørges for, at Studsmaalsbøger til en billig Priis blive at erholde i alle Kjøbstæder og i ethvert Pastorat paa Landet. Forraadet anskaffes i Kjøbstæderne af Politiet og paa Landet af Sogneforstanderskaberne. De anskaffede Bøger kunne udleveres, uagtet de ere forsynede med Stempel fra et ældre Aar end det, hvori de sættes i Brug.

Naar anskaffes de.

§ 54. Børn, som ved deres Udgang af Skolen agte at tage Tjeneste som Lyende, skulle, naar de udskrives fra de almindelige Skoler i Kjøbstæderne, Kjøbenhavn undtagen, eller paa Landet, meddeles en paa foransførte Maade indrettet Studsmaalsbog, hvori der indføres deres Udskrivningsbeviis fra Skolen, naar og hvor Barnet er født, om det er døbt og confirmeret, og i saa Fald, hvor og naar. Fattige Børn erholde Bogen paa Fattigvæsenets Bekostning.

*) Stempelfri fra 1. April 1862 ifølge L. 19. Febr. 1861, § 74 f., jfr. § 92.

§ 55. Den, der ikke allerede ved Udgangen af Skolen er forsynet med Skudsmaalsbog, men ellers skal anskaffe en saadan, bør, forinden Bogen forsynes med Segl og Titel efter § 52, forevise den sammesteds nævnte Embedsmand Døbeattest og andre Beviser, hvorefter det Fornødne indføres i Bogen.

§ 56. Naar en Skudsmaalsbog er fuldfreven, og en ny derefter anskaffes, bør Politiovrigheden eller Sognepræsten give denne Titel af Continuations-Skudsmaalsbog og anmærke i samme, at den ældre er ham foreviist, hvilken fremdeles tilligemed den nye bliver at bevare af Tjendet.

Forholdsregler, naar en Skudsmaalsbog er forkommen.

§ 57. Forkommer en Skudsmaalsbog, skal Tjendet under Bøde af indtil 5 Rdl. ufortøvet anmelde det for Politiet, som derpaa har at undersøge, hvorledes Bogen er forkommen. Er dette skeet forsætlig af Tjendet, bør det bøde fra 5 til 20 Rdl. Derhos bør Tjendet anskaffe sig en ny Skudsmaalsbog, hvilken i dette Tilfælde saavel paa Landet som i Kjøbstæderne udleveres af Politiovrigheden og af denne forsynes med Segl og Titel, samt med fornøden Bemærkning om, at en ældre Skudsmaalsbog, som Tjendet har haft, er bleven borte, og hvad Udfaldet har været af Politiets ovennævnte Undersøgelse, saavel som om de Oplysninger, der ere fremkomne angaaende Tjendets Fødested, Alder, Confirmation, foregaaende Opholdssteder og Levnet. Den nye Skudsmaalsbog bør paa Landet inden 4 Dage forevises Sognepræsten under Bøder af indtil 10 Rdl. Politiovrigheden bør i Politiprotokollen holde nøiagtig Fortegnelse over alle bortkomne Skudsmaalsbøger og være opmærksom paa, naar nogen saadan senere fremkommer.

Huusbondens Forhold med Hensyn til Skudsmaalsbogen.

§ 58. Enhver Huusbond, som fæster et Tjende, er berettiget til at anføre i dets Skudsmaalsbog, fra og til hvilken Tid det er antaget i Tjeneste og for hvilken Løn.

§ 59*). Enhver Huusbond skal, forinden et Tjende forlader hans Tjeneste, indføre i dets Skudsmaalsbog, fra og til hvilken Tid Tjendet har tjent ham, samt i hvilken Egenstab.

Det beroer paa Huusbonden, om han vil tilføie noget Bidnessbyrd om Tjendets Forhold i Tjenesten.

Den Huusbond, som mod bedre Vidende giver Tjendet et fordeeltigt Skudsmaal, hvorved tredie Mand kan skuffes, skal ifølge Lovgivningens almindelige Grundsætninger staae den Skadelidende til Ansvar og kan efter Omstændighederne dømmes i Bøder indtil 20 Rdl.

Giver Huusbonden i Skudsmaalsbogen Tjendet et ufordeeltigt Bidnessbyrd, som kan være det hinderligt i at faae nye Tjenester, og han ikke kan tilveiebringe saadanne Oplysninger, som give antagelig Formodning for, at han har havt tilstrækkelig Grund dertil, skal han erstatte Tjendet den foraarjagede Skade og ansees med Straf, der bestemmes, hvis fornærmelige Beskyldninger ere fremførte, efter Lovene om Fornærmelser i Ord, og ellers til Bøder af Beløb indtil 20 Rdl.

Skudsmaalsbogens Paategning af Øvrigheden, naar Tjendet forandrer Opholdssted.

§ 60. Enhver, der ankommer til Kjøbenhavn eller en anden Kjøbstad, for sammesteds at tage Tjeneste som Tjende, eller paa Landet tager saadan Tjeneste i et Pastorat, hvori han eller hun ikke hidtil har opholdt sig, skal an-

*) Denne Paragraph er forandret ved den Pag. 31 meddeelte Lov af 29de Marts 1867.

melde det i Kjøbstaden for Politiovrigheden og paa Landet for Sognepræsten og af samme lade sin Skudsmaalsbog paategne. I disse Tilfælde bør saadan Anmeldelse ogsaa skee af den Huusbonde, der tager Tyendet i Tjeneste. Anmeldelserne bør skee i Kjøbstæderne inden 24 Timer og paa Landet inden 4 Dage efter Ankomsten.

Ligeledes skal Enhver, der forlader den Kjøbstad eller det Pastorat paa Landet, hvor han eller hun hidtil har tjent som Tyende, forinden Afreisen anmelde dette for fornævnte Embedsmand, der da har at indtegne i Skudsmaalsbogen, at Anmeldelsen er skeet, men iøvrigt Intet om Tyendets Forhold.

Endelig bør i Kjøbenhavn Anmeldelse til Politiet saavel af Huusbond som af Tyende og Anmærkning om Anmeldelsen i Skudsmaalsbogen ogsaa ellers skee, hver Gang et Tyende forlader eller tiltræder en Tjeneste, hvilken Anmeldelse bør foregaae inden 24 Timer derefter.

Politidirecteuren i Kjøbenhavn kan lade de omhandlede Paategninger i et Tyendes Skudsmaalsbog foretage ved en Politiasistent eller anden Embedsmand ved Politiet. Ligesaa bemyndiges han til, forsaavidt Anmeldelse efter denne Paragraph skal skee til de almindelige Skiftetider, at bestemme en Frist af 6 Dage til Anmeldelsen og lade ved Politiplacat bekjendtgjøre, for hvilken Deel af Tyen Anmeldelsen bør foregaae paa enhver af disse Dage.

Straf for Forsømmelser med Skudsmaalsbogen.

Af Tyendet.

§ 61. Det Tyende, som ikke er forsynet med Skudsmaalsbog, eller forsømmer i rette Tid at gjøre nogen af de i § 60 befalede Anmeldelser og derom at erholde Paategning i Skudsmaalsbogen, eller ikke lader denne, over-

eensstemmende med § 59, paategne af den Huusbond, hvis Tjeneste det forlader, bør bøde fra 1 til 10 Rdl. Af Huusbonden.

§ 62. Forsømmer Huusbonden at give den i § 59 befalede Paategning i det Tyendes Skudsmaalsbog, der forlader hans Tjeneste, eller at gjøre den ham efter § 60 paaliggende Anmeldelse, bør han bøde fra 1 til 10 Rdl.

Straf for Forvansking af Skudsmaalsbogen.

§ 63. Den, som udriver Blade af sin Skudsmaalsbog eller forsætliggen gjør Noget i samme ulæseligt, bør bøde fra 5 til 10 Rdl. eller straffes med simpelt Fængsel i indtil 8 Dage eller Fængsel paa Band og Brød i indtil 3 Dage.

Hvo, som forfalfter en Skudsmaalsbog, straffes efter de derom gjældende Lovbestemmelser.

Capitel VII.

Om Rettergang i Tyendesager.

§ 64. Sager, angaaende de i denne Lov omhandlede Forhold, undtagen naar der er Spørgsmaal om Forfalffning af Skudsmaal, behandles politiretsviis, dog under Jagttagelse af de i denne Lovs §§ 65—76 indeholdte Bestemmelser. De i §§ 3, 36, 57, 59 3die Stykke, 61, 62 og 63 omtalte Forseelser paatales af det Offentlige. Andre Sager efter denne Lov behandles som private Politifager

Vil Huusbonden tiltale et Tyende, fordi dette er udeblevet af hans Tjeneste, eller i Utide har forladt Tjenesten, skal saadan Sag paaklages (§ 68) inden 4 Uger fra den Tid, Tjenesten skulde være tiltraadt eller Tyendet er bortgaaet, med mindre Tyendets Opholdssted ikke er bekjendt, da Huusbonden i saa Fald, ved inden samme Frist at gjøre

en Anmeldelse til Politiovrigheden om den begaaede Ulov-
lighed, kan bevare sin Ret mod Tjendet.

Vil et Tjende tiltale Huusbonden, fordi denne ulov-
ligen har enten nægtet at modtage det i Tjenesten, eller
bortviist det af Tjenesten, eller ubesøiet har givet det et
ufordeelagtigt Skudsmaal, har det ligeledes at paaklage
Sagen inden 4 Uger, efterat Tjendeforholdet skulde være
begyndt eller er ophørt.

Anlægges Sag efter de ovenmeldte Frister, bliver den
fra Retten at afvise, med mindre Modparten, efter den
dertil ham af Dommeren givne Anledning, erklærer, at han
desuagtet Intet har imod Sagens Fremme, eller han lader
møde ved Sagfører, og denne ikke gjør nogen Paastand om
Afviisning.

Naar Indklagede hverken møder eller lader møde, og
det ikke efter Klagerens Angivelser er tilstrækkeligt tydeligt,
om Præscriptionen er indtraadt eller ikke, bør Dommeren
opfordre ham til at meddele den til Bedømmelsen heraf
fornødne nærmere Forklaring, og derefter tage Bestemmelse
om Sagens Afviisning eller Fremme.

Paatale til Straf for Ulydighed, Trods eller Opsæt-
hed af et Tjende maa udenfor Contrasøgsmaalstilfælde
ikke finde Sted, med mindre Sagen af Huusbonden paa-
klages inden 8 Dage efter Tjendeforholdets Ophør.

Capitel VIII.

Om Forligsmægling i Tjendesager.

Hvem skal mægle.

§ 65. For at virke til almindelig Afgjørelse af
Tvistigheder, der opstaae imellem Huusbond og Tjende
paa Landet (§ 68), bliver der i hvert Sognesforstander-
skabsdistrict at udnævne en Forligsmægler, saavel som en

Suppleant, der, naar Førstnævnte har Forfald, kan fungere i hans Sted.

§ 66. Forligsmægleren og Suppleanten vælges af vedkommende Sogneforstanderskab, dog saaledes, at Valget indstilles til Amtsraadets Approbation. Valget skeer paa tre Aar, og de Valgte ere pligtige at overtage det dem overdragne Hverv, med mindre de kunne gjøre antagelige Undskyldningsgrunde gjældende, hvis Tilstræffelighed erkjendes af Sogneforstanderskabet eller, naar dettes Afgjørelse paaklages, af Amtsraadet.

Efter 3 Aars Forløb skulle stedse nye Valg foregaae, og den, der i tre Aar har fungeret som Forligsmægler, er da ikke pligtig at lade sig vælge paany enten til Forligsmægler eller til Suppleant før efter andre 3 Aars Forløb.

Stulde Forligsmægleren eller Suppleanten i Løbet af de 3 Aar begjære sig entlediget, blive de paaberaabte Undskyldningsgrunde ligeledes at bedømme af Sogneforstanderskabet og Amtsraadet. Sogneforstanderskabet er ogsaa berettiget til, naar det antager, at der er indtraadt Omstændigheder, ifølge hvilke den Paagjældende ikke længere bør forblive i Bestillingen, at gjøre Indstilling til Amtsraadet om hans Entledigelse ved sammes Beslutning.

Protokoller til Mæglingen.

§ 67. I ethvert Sogneforstanderskabsdistrict anskaffes for Districtets Regning og autoriseres af Forstanderskabet en Protokol til Brug ved de her omhandlede Forligsmæglinger. Denne Protokol har Forligsmægleren i sin Besiddelse, men afleverer den, ved Bestillingens Fratrædelse, til Estermanden, ligesom den ogsaa bliver at udlevere til Brug for Suppleanten i de Tilfælde, hvor denne skal fungere.

Den første Gang Forligsmægleren, eller Suppleanten

skal handle som saadan, indfører og underskriver han i en Protokol følgende Ed:

„Jeg N. N., som af Sogneforstanderskabet i N. N. er valgt til at mægler i Tjendefager, lover og sværger, at jeg med yderste Kræfter skal søge at befordre billig mindelig Forening imellem Parterne, i alle de Sager, som indkomme for mig, og at jeg dertil skal bidrage med al mulig Nidkjærhed og Redelighed, efter mine Evner, samt efter min bedste Overbevisning og Samvittighed. Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Hvilke Sager skulle mægles.

§ 68. Til denne Forligsmægler har saavel Huusbond som Tjende, naar de ville føre Klage over hinanden med Hensyn til Tjendeforholdet, at henvende sig med Klager. Dog henhøre under denne Forligsmægling kun de Sager der reises, imedens Huusbond og Tjende endnu ere samlede med hinanden, eller dog begge opholde sig i samme Sogneforstanderskabsdistrict. Har Tjendet forladt Huusbondens Tjeneste og har Ophold i et andet Sogneforstanderskabsdistrict, anvendes de almindelige Regler om Sagers Paaklage ved Politiretten.

Fremgangsmaaden ved Mæglingen.

Indkaldelse.

§ 69. Den, der har nogen Bepøring eller Anke at føre, skal skriftligen eller mundtligen andrage Sagen for Forligsmægleren og angive Gjenstanden for sin Klage. Forligsmægleren har derefter at beramme et Møde til en vis passende Tid snarest muligt, og dertil indkalde Parterne ved en skriftlig Seddel. Denne Indkaldelse leveres Klageren, som besørger den ved de sædvanlige Stævningmænd forkyndt for Modparten, saaledes at han erholder i det Mindste to Dages Barsel til det ansatte Møde.

Mæglingen.

§ 70. Ved Mødet, som holdes paa Forligsmæglerens Bopæl eller et andet passende Sted inden lukkede Døre, bør Mægleren i Overeensstemmelse med den af ham aslagte Ed søge at tilveiebringe Forlig imellem Parterne. Opnaaes saadant Forlig, bliver det at tilføre Protokollen og at underskrive saavel af begge Parter som af Forligsmægleren. Denne har derefter at give enhver af Parterne, der ønsker det, under sin Haand og sit Segl en Udførelse af samme. Et saadant Forlig kan ligesom en endelig Dom fuldbyrdes ved Execution.

Opnaaes derimod ikke Forlig, bliver en Angivelse af den paaklagede Sag og den forgjæves forsøgte Mægling at tilføre Protokollen, og derom en Attest at meddele Bedkommende, hvorefter Sagen kan forfølges ved Retten.

Parternes Pligt til at møde.

§ 71. Parterne have i Almindelighed at møde personligen. Den, der uden lovligt Forsald undlader dette, skal, hvis Sagen kommer til Rettergang, dømmes til at betale Sagens Omkostninger og i Mulk for unødigt Trætte fra 1 til 5 Rdl., uden Hensyn til det Udfald, Sagen iøvrigt maatte erholde.

§ 72. Naar Klageren møder, og Indklagede udebliver, meddeles der Førstnævnte en Attest om den fra hans Side iværksatte Paaklage, og Sagen kan da af ham strax forfølges ved Retten, hvorhos Indklagede, hvis han ikke kan opløse lovlig Aarsag til Udeblivelsen, bliver at ansee efter Bestemmelsen i § 71.

Mæglingens Virkning.

§ 73. Saalænge Forlig i de her omhandlede Sager ikke er prøvet hos den anordnede Mægler, eller Klageren i alt Fald ikke har iagttaget, hvad der paaligger ham, for

at faae saadan Mægling foretagen, kan Sagen ikke antages til Behandling og Paakjendelse ved Retten, men denne har i Embeds Medfør at afvise samme. Naar derimod det Fornødne er iagttaget med Hensyn til den her foreskrevne Mægling, bortfalder den nu befalede Forligsmægling ved Politiretten, hvoraf følger, at Parterne strax kunne lade møde for denne Ret ved Sagfører efter de isørigt herom givne Regler.

§ 74. Forøvrigt komme de Regler og Grundsætninger, der gjælde med Hensyn til Forligsbehandlingen af Rettegangssager ved de sædvanlige Forligelsescommissioner, ogsaa til Anvendelse ved de her omhandlede Sager og den for dem foreskrevne særegne Forligsbehandling. Dog kan, naar Forlig virkelig har været prøvet imellem Parterne, den almindelige Regel, at Intet bør paakjendes ved Retten, med mindre det først har været gjort til Gjenstand for Forligsmægling, ikke her gjøres gjældende, hverken med Hensyn til Omfanget af det, der derefter paatales ved Retten, eller til de Paastande, der ved denne nedlægges. I Overensstemmelse hermed er ogsaa, under samme Forudsætning, Contraflage til Forligsprøve unødvendig for ved Retten at kunne reise Contrafjægsmaal.

Ustemplet Papir ved Mæglingen.

§ 75. Til Protokoller, Indkaldelser, Udskrifter m. m. ved den her omhandlede Forligsmægling benyttes ustemplet Papir.

Gebnhrer ved Mæglingen.

§ 76. Til Forligsmægleren erlægges ved Klagers Indgivelse 16 St., der strax skal betales af Klageren forud. Opnaaet Forlig, tilkommer der endvidere Forligsmægleren 16 St., der skal udredes af Indklagede, medmindre Parterne anderledes derom forenes.

Til Stævningsemændene erlægges 16 St. af Klageren til lige Deling.

For de Udgifter, som Klageren har maattet forgjæves anvende med Hensyn til den her omhandlede Forligsmægling, har han, naar Sagen derefter forfølges ved Retten, Regres til Indklagede, forsaavidt der efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger kan paalægges denne et saadant Ansvar.

Capitel IX.

Almindelige Bestemmelser.

Ældre Love ophæves.

§ 77. D. L. 3—19—4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14 og 15, Forordningen om Sæd til Løn af 19de Februar 1701, Raadstue=Plakat af 28de Juli (Rescript af 14de Juli) 1728, Raadstue=Plakat af 3die December (Rescript af 28de November) 1755 med Undtagelse af § 21, Rescripterne af 11te September 1761 og 19de April 1765, Forordningen af 23de Marts 1770, Plakat af 26de Mai 1779, Forordningen om Skiftetider af 25de Marts 1791, Forordningen af samme Dato om Politivæsenet paa Landet §§ 1—3 og 5—19, Plakat af 14de December 1810, §§ 18, 19 og 20, Politiplakat af 6te Februar (Rescript af 31te Januar) 1816 § 3, Politiplakat af 14de Mai s. A. (Rescript af 8de s. M.), Bekjendtgjørelse fra Politidirecteuren i Kjøbenhavn af 27de April (Rescript af 19de s. M.) 1822, Forordningen af 24de Juli 1822 § 6, Plakat af 12te Mai 1830, Forordningen af 5te September 1832 og Plakat, angaaende en Indskrænkning i ugifte Bønderkarles Forpligtelse til at tage fast Tjeneste, af 16de December 1840, ligesom andre ældre Lovbestemmelser, der

ere i Strid med nærværende Lov, sættes, forsaavidt de endnu ere gjældene, ud af Kraft.

For hvad Sted og hvilken Tid Loven gjælder.

§ 78. Denne Lov er ikke gjældende for Færøerne. Den træder i Kraft 3 Maaneder fra Dato.

Lov

om nogle

Ændringer i Ændeloven

af 10de Mai 1854 § 59,

stadfæstet den 29de Marts 1867 af

Kong Christian den Niende.

Herefter bortfalder den Ret, som Huusbonden ifølge Ændeloven af 10de Mai 1854 § 59 (jvfr. § 58) hidtil har haft til at indføre Andet og Mere i et Ændes-Studsmaalsbog, end fra og til hvilken Tid det er fæstet, i hvilken Egenstøb og for hvilken Løn, samt fra og til hvilken Tid det har tjent ham. Indfører Huusbonden desuagtet i selve Studsmaalsbogen enten noget Studsmaal eller nogensomhelst anden Bemærkning end de heromhandlede, skal han, naar det af Ændet forlanges, under en privat Politisag efter den for Ændesager fastsatte Rettergangsmaade dømmes til at betale det, hvad det koster at faae Bogen ombyttet hos Politiovrigheden, og kan desuden idømmes en Bøde af indtil 10 Rdl.

I Studsmaalsbogen maa eiheller nogen offentlig Myndighed gjøre nogensomhelst anden Paategning eller Tilførsel end de i Ændeloven udtrykkelig foreskrevne.

Enhvert Ænde er berettiget til at forlange sig en ny Studsmaalsbog udliveret i behørig Stand imod at erlægge de dermed forbundne Omkostninger. I den nye Studsmaalsbog maa intet af de i den ældre Studsmaalsbog indeholdte Studsmaal indføres.

L O V

om

gift Kvindes Raadighed
 over, hvad hun erhverver ved selvstændig Virksomhed.

Stadfæstet af Hs. Maj. Kongen den 7de Maj 1880.

§ 1.

Hvad gift Kvinde erhverver ved selvstændig Virksomhed, som ikke grundes eller vedligeholdes væsentlig ved Mandens eller Fællesboets Midler, og hvad bevistlig er anskaffet for slikt Erhverv, har hun alene Ret til i levende Live at raade over uden Mandens eller anden Børgers Samtykke. I saadant Gods kan der ikke i Hustruens levende Live søges Fyldestgjørelse for Gjæld, Manden har stiftet, med mindre Hustruen har samtykket i Gjældsstiftelsen.

§ 2.

Naar de almindelige Betingelser for Umyndiggjørelse ere tilstede, kan det af den Myndighed, hvem Umyndighedsdekretets Affigelse tilkommer, bestemmes, at Konen med Hensyn til det Gods, hvorover hun efter denne Lov kan raade paa egen Haand, sættes under Børgemaal. Et saadant Dekret bliver at kundgjøre paa samme Maader som Umyndighedsdekreter.

